

A mulató Budapesti.

— A Steinhardt, Trocadero, Erdélyi borozó. —

A Rákóczi-uton, jóval a Köruton tul, egy hatalmas bérház udvarának és pinczéjének szerencsés egyesítésével tíz-tizenkét év előtt díszes színházat építettek, melyben az évek hosszú során át sokan és ismételtelen próbáltak szerencsét. A mikor megnyílt, Parisianának hívták, aztán mások kezén Nemzetközi Mulató lett belőle, utóbb Modern vagy Rákóczi-Színház, és hol színelőadásokat rendeztek benne, hol varieté-számokból állították össze változatos műsorát. Az eredmény minden esetben ugyanaz volt: a közönség teljes közönye és ennek nyomán bukás. Ugy tetszett, el van átkozva ez az építészeti kombináció és a háziur elgondolkozhatott rajta, mi az ördögöt kezdjen majd ezzel a terjedelmes üreggel.

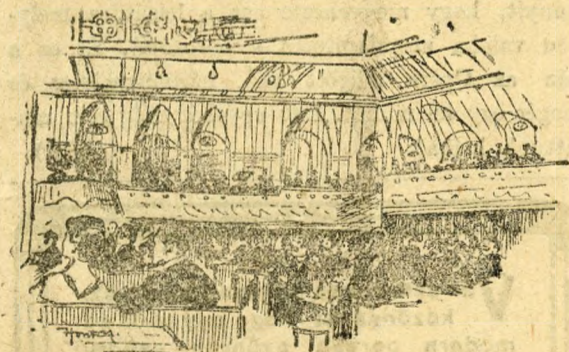

Steinhardt.

A sok próbálgatás után a legnagyobb készséggel adta át néhány éve Steinhardt Gézának, a Folies Capriceből szeczeszionált kómikusnak és titkon meg volt győződve róla, hogy ő sem lesz boldogabb vele, mint voltak bátor elődei. Ezuttal örvendetesen csalódott. Steinhardtot, Budapestnek ezt a közismert és talán legnépszerűbb dalosát rajongó tömeg követte a Révay-utczából a Rákóczi-utig és alighogy a Steinhardt-mulató megnyílt, már floeált is.

A viharvert pinczét új díszbe öltöztette, fényes világítást installáltatott, a lejárát fölé applikáltatta a saját maga fejének egy gipszöntvényét, mely hívogatólag mosolyog mindenkire, a ki rátékint. Szerződöttetett maga mellé néhány vidám színészt, egy csomó szép leányt, elhelyezett néhány varieté-számot a műsorba, melynek jelentékeny részét a bohózatok teszik. És hogy a dolognak hazafias színezete is legyen, számüzte a német szót a mulatóból, az artistái is magyarul beszélnek, minden előadásra kerülő darab magyar és Steinhardt, a ki német kuplékkal teremtette meg a közönségét, megesküdött rá, hogy ezentul kizárólag magyarul fog énekelni.

Igy aztán, a mi nem sikerült elődeinek, minden reményen felül bevált Steinhardtnak. Már

A Steinhardt-mulató.

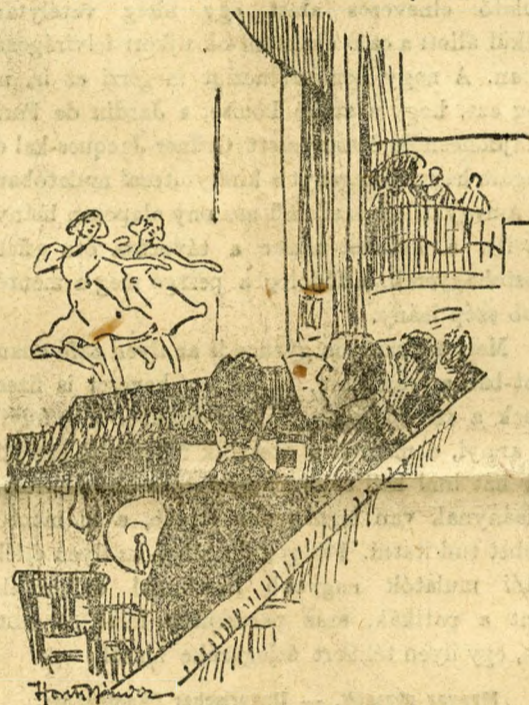
nemcsak azok követték a saját színházába, a kiket a Folies Capriceben hódított meg, de teremtett magának egészen új és lelkes publikumot, mely javarészt a külső Rákóczi-utból és a vele szomszédos utcák-terek lakosságaiból rekrutálódik.

A legolcsóbb mulató helye Budapestnek, a legközvetlenebb; azt hiszem, a közönség kilencz-tizedrésze személyes ösmerőse Steinhardtnak. Olyan emberek, a kik nem járnak sohasem színházba, se más mulatóba. Szeretik, tehát megszokták azt a mulatságot, melylyel itt szolgálnak nekik és szinte életszükségletükké vált, hogy ha lehet hetenként, de kéthetenként egyszer egészen bizonyosan elmenjenek a Steinhardthoz. A legboldo-

gabb színház a világon, — azt mondják, hogy megnyitása óta még nem volt eset rá, hogy egyetlenegy jegy megmaradt volna és rendszerint sokkal többen szoronganak a nézőtérén, mint a mennyien elférnek.

És micsoda hálás publikum, micsoda fanatikus tömeg, mely örömtől sugárzón húzódik meg itten, nem törődve vele, hogy a szomszédja éppen a szűk helyek folytán a vállára nehezedik, vagy félig az ölében foglalva helyet, nem mindig illatos szivarjának a füstjét a szeme közé pöfékeli. Ez a sok füst aztán szürke fátyolként borul este nyolcztól éjjelig a nézőtérre és az emberszaggal egyesülten megfosztaná [egy darab Svájc atmoszféráját is minden ozonjától. A ki nem törzsvendég itt, valósággal meg van döbbenve, a mikor az előadás folyama alatt néhány lépcsőn lefelé a nézőtérre jut és az első gondolata, hogy megfordul és távozik. De mire a kijáratához ér, már maga is megszokta ezt a gőzfürdői szint és menedéklakás parfümöt, azontul pedig visszatartja a közönség állandó és viharos hahotája, az a nagy együttérzés, mely a szereplők és a hallgatóság között olyan intenzíve domborodik ki.

A férfiak munkaöltönyükben, a nők, a páholyokon tul, a balkonok alatt főként, fejkendővel je-

A zenekar.

lennek meg, — az ember ne legyen difficzilis. A ki frakkot vagy szmokingot huz, kívánatos szép aszszonyok, a kik gyöngysort raknak decolletage-ukra, menjenek az Operába. A Steinhardthoz a közönség zárás után jön, a mikor kiszolgálták a vevőket és leeresztette az üzletek redőjét. Ekkor már amugy sem volna idő toalettet csinálni, a kezet sem igen érdemes megmosni, hiszen ugyis piszkos lesz az est folyamán megint.

A zenekar, melynek játéka az estét bevezeti, a színpad alatt olyan szűken van elhelyezve, hogy a melyik hegedűs nem vigyáz, az állandóan a szembe levő falba veri vonóját. A lábát is nehezen tudja úgy elhelyezni, hogy el ne zsidbadjon, a feje, az bent van a páholyokban a legesekélyebb mozdulatnál is. Nincs kényelmesebben elhelyezve a közönség sem; azért mondom, hogy a Steinhardtot úgy kell elviselni, a mint van. És lehet, hogy az egész ügynek nem is volna meg az a hamisítatlan budapesti zamatja, ha másként volna; az ilyen kivételes színpad kivételes nézőtérhez adresszálódik.

Szent igaz, hogy ez másként is lehetne, jobban is lehetne, és Steinhardt, a kinek hihetetlenül nagy prestige-e van, másként, más, nemesebb élvezetre is nevelhette volna közönségét. Egészen bizonyos, hogy akkor is verekednének a jegyekért, ha ez a rendkívüli kedélyü és imponálóan nagy humoru kitünő színész legalább felerészben nemesebb irányban fejlesztené a közönség izlését, akkor is lelkesülnének érte, akkor is tapsolnák, ha

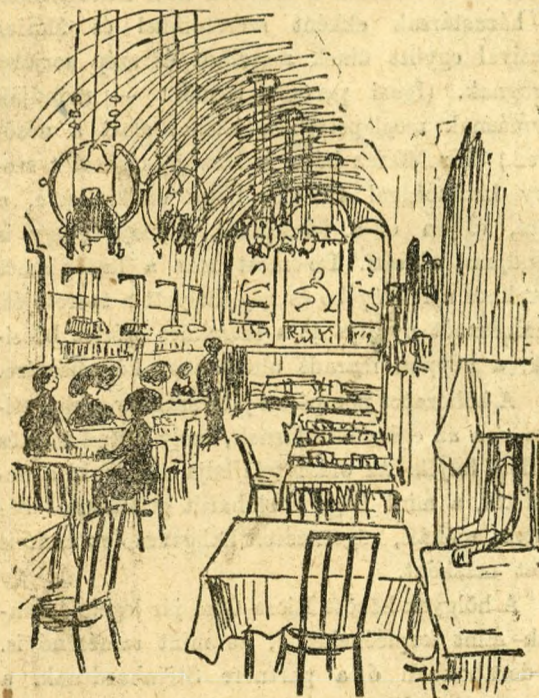
kupléit nem a szélső és már nem is kétértelmű cochoneriákra építené fel. A megjelenése is kész siker; ha kijön a színpadra és egy szót sem szól, csak nézi a szorongásig megtelt nézőteret és elégedetten dörzsölgeti a kezeit, már tomboló tetszés hangzik fel és perczekig ünnepelelnek, kiáltanak: Steinhardt! Steinhardt! — akkor is, ha zsolozsmákat énekelne. Mert ennek a kiváló művésznek a saját egyéniségében rejlik a sikere, ezt nem fokozza az, ha dísznóságokat ad elő, a mint hogy nem csökkentené, ha komoly művészi cél felé törekedne.

Nem arról van szó, hogy a Steinhardt-mulató műsorát olyan fehérre tegyék, hogy fiatal lányoknak is nyujthasson makulátlan élvezetet. Nem. Csak-hogy mérsékelni kellene azokat a számokat, melyek tisztára az érzékiségre hatnak, finom pikantériával helyettesíteni a vaskos tartalmakat. Steinhardt rendkívüli népszerűsége, közkedveltsége, ellenállhatatlan humora és — ismétlem — nagy tekintélye, a kültelkeken a kulturát terjeszthetné, közönségének finomithatná az izlését és felnevelhetné az igazán nemes művelzetekre is. Párisban például az olyan kiváló egyéniség, mint Steinhardt, legion d'honneur-re törekszik...

Eppen azért lehetek követelő Steinhardt-tal, mert igen jelentékeny és erős talentum, lelkes, szorgalmas ember, a ki véres verejtékkel küzdött fel magát mai pozíciójába. Neki ma már anyagi szempontból nézve a dolgokat, semmi szüksége sem volna rá, hogy igazgatója, rendezője, adminisztrátora, kuplé-énekes, szerzője, fordítója és legfoglalkozottabb színésze legyen a saját mulatójának. Rajongással dolgozik a próbákon, beállítja a darabokat, megítéli a mások képességeit és a saját ötleteiből sokat kölcsönöz azoknak, a kik vele együtt működnek. Ez az ember megszolgált a sikert, meg is érdemli, éppen ezért szeretnék, hogy az értékes is legyen.

Hansi Führer.

A Steinhardt-mulató lélikertje.

Es ehhez a ponthoz érve el, oly szívesen mesélném el azokat a kuplékat, melyek Steinhardt előadásában frenetikusan hatnak. De nem lehet, mert engem például Szlavek vizsgálóbíró porbe foghatna érte. Hát minek bántuk egymást? Elég óvatosnak kell lennem a színrekerülő darab meséjének elmondásával, melynek »Móric« bácsi szerelmes a sokatmondó czime.

Egy festő meg a felesége az idők folyamán alaposan egymásra untak. De kettészakadni nem tudnak, mert ez a házasság mindenkéféltt kevesen

Móricz bácsinak, a ki gazdag marhakereskedő, és a ki kitagadná őket az örökségből, ha elválnának. De ha már együtt kell élniök, hát alaposan bosszantják egymást. Két részre osztják lakásukat, az egyik rész a festőé, a másik a feleségé. És a házasság az így elkülönített appartementben csinálhatnak a mi jól esik. A festő »pukkasztás« maga mellé kvartélyozza a szeretőjét, egy szemrevaló színésznőt, a felesége pedig egy bécsi utazó számára az inasszobát rendezi be, melynek tapétás ajtaja az ő hálószobájába vezet. — csekélység! Most tehát a férj is »pukkad«. És bizonyos, hogy elmennének a pukkasztások terén a legvégső határokig, ha váratlanul meg nem érkezik Zágrából Móricz bácsi. Szeretettel öleli keblére a festőt, aztán a felesége után kérdezősködik. A ház urnője helyett a színésznő jelenik meg rózsaszínű slafrokban, csakhamar a bécsi utazó koczkás hálóköntösben. Móricz bácsi ámul-bámul. És tátva

Hajnalját a Trocadero-ban.

marad a szeme-szája, a mint két külön asztalon teritnek két-két személyre. Végre megjelenik a festő felesége és már-már feltárná az egész helyzetet, ha a többiek a szavába nem köhögnének. A házastársak ekként szeretőkkel és Móricz bácsival együtt ülnek asztalhoz és szép sorjába berugnak. (Igazi pezsgőt isznak! — mondják egymásnak meglepetten a jelenet alatt a nézőtérén.) Már Móricz bácsi is részeg és azzal a szerény kivánsággal áll elő, hogy unokaöccse, a festő, váljon el a feleségétől, ő majd (hogy is mondjam) elveszi. De most már a festő ismét szerelmes a feleségébe és neje helyett a szeretőjét, a színésznőt nyújtja át a szerelmes Móricz bácsinak, a hoppon maradt utazó nagy keserűségére.

A bohózatot pompásan játszzák meg, egy stílus van az egész előadásnak, mely dörgő tetszés mellett folyik. Az oldalát fájlálja mindenki a nevetéstől, a mint hogy Steinhardt grimaszait bámulva, mókáit, rögtönzéseit hallgatva, ez nem is lehet másként.

A hölgyek között Ricza Giza jár legelől, nemcsak mint kupléénekesnő, de mint színésznő is. A darabokban ő a partnere Steinhardt-nak, a sikere vetekedik az övével. Igén nagy kvalitású

művész, ragyogó szépségű leány, a ki finom, deczens játékával, csengően tiszta magyar beszéddel, e füstös helyiségben deplaszirozottnak tűnik. A dalait a Steinhardt-mulató ötletes házi poétája, Szőke Szakáll komponálja, a ki maga is nagy kedveltségnek örvendő szereplője a műsornak. Minden szerzeménye friss és elmés és Ricza Giza előadásában is plasztikusan hat. A legjobb magyar kabaret-diva, a ki valaha a mulató Budapestet szórakoztatta, a többi beláthatatlan messziségben van mögötte, annak dacára (most látuk), hogy őt igyekeznek utánozni.

Az előadás még javában folyik, a mint a jobbfejta vendégeket egy pinczer járja végig és halkán a fülükbe sugja:

— Rezerváltassak a nagyságos (méltóságos) ur számára asztalt a télikertben?

Furcsa, hogy bár a Steinhardt-mulató tekepálya formájú télikertjébe, a hol néhány elég ügyes és csinos tánczosnő produkálja magát, nincsen külön belépti-díj, közönség mégis alig akad. Pedig arra sem haragszanak, a ki csak sört iszik, és a pezsgő ára is jelentékenyebben olcsóbb, mint egyebütt...

Mint a Trocadero-ban például, mely Tátramulató elnevezés alatt egy ideig vetélytárs nélkül állott a café chantant-ok ujkori felvirágzásában. A nagy konkurrencziát megéri ez is, no meg azt, hogy a szőke Louise, a Jardin de Paris tulajdonosnője összeveszett Grüner Jacques-kal és magára hagyta szegényt a király-utcai mulatóban. Ez a nagy üzleti szellemű asszony alaposan hiányzik itt, a kabaret-műsor a távozása óta afféle mostohagyerek, a fődolog a pezsgő meg a mentől több szép leány.

Mert akármilyen gyenge is az ilyen café chantant-ban a program, bármilyen keveset is fizessenek a szereplőknek, belépti-díjából alig folyik be annyi, a mennyi a fizetésük fedezésére szolgál. Így hát inni kell sokat, borzasztó sokat és annak a leánynak van legnagyobb értéke, a ki mentől többet tud itatni. Pezsgők dolgában az ilyen éjféli mulatók nagyobb haszonnal dolgoznak, mint a patikák, száz perczen ten felül, a mit, me, egy ilyen télikert árjegyzéke igazol:

Magyar pezsgők. — Ungarischer Champagner.

Törley Talisman.....	10.—
Littke Sport.....	10.—
Littke Casino.....	10.—
Littke of England.....	11.—
Hubert Gentry Club.....	10.—
Transsylvania Franc.....	10.—

Francozia pezsgők. — Französischer Champagner.

Charles Heidsieck.....	20.—
Moët Chandon White Star.....	22.—
Moët Chandon Crémant Rose.....	22.—
Roederer Louis Carte Blanche.....	20.—
St. Marceaux.....	22.—
Heidsieck et Co. Mon.....	20.—
Pommery.....	22.—
Veuve Cliquot Demi Sec.....	22.—
Veuve Cliquot Extra Dry.....	22.—
G. H. Mumm.....	20.—
G. H. Mumm Gordon Rouge.....	22.—
Irroy Carte Blanche.....	20.—
Irroy American.....	22.—
Piper Heidsieck.....	20.—
Montebello.....	22.—

A magyar pezsgőn átlag öt koronát, a franczián tizet nyerne a télikertben. Már most ha ötven üveg fogy el egy éjjel, akkor ötszáz korona haszon van egyedül a pezsgőn, ebből aztán már lehet fizetni a leányoknak öt koronánál nagyobb gázsit is, mert jelentékeny része ennyit kap és csak a régiék, a kipróbáltabbak kapnak tizet.

Persze, a mint hogy a mulató Budapestnél a program mellékes és a pezsgő fontos, azonképpen ezeknél a leányoknál a mellékjövedelemből, a vendégektől kijáró ajándékokból telik lakásra, kosztra, toalettre, a mindennapi fiakkerre és szőzönban löversenyre. Mindezt öt vagy tiz koronából nem lehetne fedezni és egy kis ékszer is illik beszerezni. De igazságtalanok volnánk ha nem méltányolnánk a Trocadero műsorának is némely igen mulatságos számát és nem dicsérnénk meg Kovács F. Sándort, a művezetőt a fegyelmezett, összevágó

előadásokért. A mostan vendégszereplő Hansi Führer, a düsseldorfi Apolló-színház énekesnője valaha olyan dédelgetett primadonna volt, mint Judic asszony és művészete még ma is megéri azt a 43 forintot, melyet esténként a Trocadero-ban fizetnek neki. Baronesse Leynert úgy konferálják be, mint a Lipót belga király utolsó barátját, a ki azonban nem örökölt semmit, Maria Lée a német előadások csillaga, a magyar gárda élén a kis Gombos Nusi fáradozik a közönség meghódításán.

A mulató Budapest legutolsó állomása az Erdélyi-borozó; utolsó állomás a hazatérés, vagy a gőzfürdő előtt. Itt találkoznak hajnali négy órakor, a kik idáig szerteszórtan mulattak. A lovag nélkül maradt hölgyek csakugy ide térnek, mint azok, a kik nem hiába ittak e zajos éjszakán. Az Erdélyi-borozó egyike azoknak a kevés helyeknek, a hol még női kiszolgálás

Ricza Giza

van; szép leányok veszik át az itala vonatkozó rendeléseket, a pinczereknek csak az ételek szervizozását engedik át. És ezek alig győzik hordani a frissen (reggeli 4 órára!) elkészült bab-, káposzta-, metélt- és erőlevest és a jófejta marhahúst, rendesen ecetes tormával. Mint az éhes farkasok kerülnek szembe a vendégek a füstölgő tálakkal és csak úgy öntik magukba a most csapolt söröket, mely a sok pezsgő után támadt szomjuságot van hivatva oltani.

És mint hadvezér a serege fölött, úgy figyeli vendégeit a kis Spiegl, a korcsmáros, és sulyt helyez rá, hogy a legkapriciózusabb rendelés is hiven betartassék. Szorgosan ügyel a borozója jó hírnevére, nem mintha még mindig muszáj volna, hanem mert hálás emberke. A mulató Budapestnek ugyanis ő látta idáig a legnagyobb hasznát. A sok levesen és marhahúson keresett annyit, hogy megvehette azt a házat, a melyben valaha megalapította a borozóját. És ez a ház az Opera mögött van, háromemeletes és megér egy fél milliót. Hát ugyebár még sem mulattunk hiába? (Ry.)

COGNAC
GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN
UTÓDAI
PROMONTOR
Bel- és külföldön kizárólag elismerés díszoklevéllel kitüntetve.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

Van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy egy antik és modern perzsa szőnyeg gyűjteményt vásároltam meg s azokat üzletemben bámulatos olcsó áron kiárusítom.

FÄRBER S.
TELEFON 126-26
ékszer és régiségek raktára
IV., KÁROLY-UTCA 1. SZ.

Veszek mindennemű művészirégiségeket, porcellánokat, elsőrangú művészi képeket, magyar és külföldi mesterek műveit, esetleg egész gyűjteményeket is.

Färber, IV. Károly-utca 1.